

Добрица Ерић

ТРИ ПЕСМЕ О РАТАРУ

ПРВА РАТАРЕВА БРАЧНА НОЋ У ВАЈАТУ ПОД ЈАБУКОМ

Тек трећег дана увече
кад испратише и последње сватове
Ратар је ушао с младом у вајат
и закључао врата.

Била је рана јесен
и пун месец на крову
и многи бивши младенци
знани и незнани преци
гледали су их с таванице.

Свлачила се у мраку
ал цео вајат засија
кад је скинула кошуљу.

Препливао је све брзаке
прокрчио врзине, испомерао међе
и заорао дубоку бразду
међу дивљим трешњама.

Она је гребала брвна
и цепала јастуке
и перје их је засипало
ко снежна вејавица.

Био је први орач
на својој младој њиви
и осећао се као
први човек на земљи.

Беше јесење доба
и права пролећна ноћ
Цветали ћилими око њих
и бели чаршаф под њима
и душе Ратаревих родитеља
на подмлађеним јабукама
које су седам пута
дизале вајат у небо
и спуштале га на земљу.

Сутрадан, кад је изашао
лупио је главом у небо
и видик му би тесан
толико беше порасто
тако се беше разграно
тако је био срећан!

ВРЗИНО КОЛО

или

ПРЕЉУБА РАТАРЕВА

Присни сусетку младу
белу удову бесцветницу
како се купа у реци
испод жалосне врбе
ил тобож спава у гају
подаље од путића.

Тело јој мирисаше
као млечика као
тек поплашћена дуњица
те ти у њему рикну
и откиде се бик.

Први пут под њима се
отвори троструко небо
а одмах затим око њих
склопи се црна земља

И учини му се: све ће
лед, суша, вода, биће
неродна и година
Па клечи под записом
кади кућу и чељад
пали у цркви свеће

А оно буде чудо
роди и земља и камен
и калем и дивљака
па чак и она лепа
и грешна нероткиња.

Прво је виђа ретко
празником и још понекад
кад им се путање преплету
А потом Он нагази
на оно вилино коло
стане на луди камен
и пређе скоро сасвим
у туђу ораницу
а његова се брачна
ложница запарложи
и уместо пшенице
коприве прокласају.

ГУБЉЕЊЕ СЕНКЕ

или

СМРТ РАТАРЕВЕ ЖЕНЕ

Дочека и Он
гологлав гавран-сунце
кади га и крсти се:
сенке му нигде нема.

Смањена његова женица
мања но што се родила
лежи на славском столу.

Први пут легла
црњана
усред белог дана
и не диже се
ни кад Он уђе.

Топи се црни Ратар
ко свећа воштаница
више њезине главе.

Мртва жена у кући
мртва кућа мртва
стока и окућница.

Беше му и жена
и мајка и робиња
Беше његова сенка
Огрешио се о њу
Мучио мученицу
као Исуса Христа
Само што је није
у јарам и плуг презо

А сад би присто
и на крст и на точак
и у гроб њен да легне
само да она устане
ал доцкан. Већ је обукла
своје најлепше рухо
Сватови црни долазе
и бели чаршаф доносе
и у чаршаф је стављају.

Суманут Ратар тумара
по кући и око куће
и сенку своју дозива.

(Из нове и допуњене збирке Песма о Ратару која ће изаћи ове године код „Вука Караџића“)

Вуносава Андрић

ЗАВИЧАЈУ

Теби Дреново
твоме гугутању
вечерњој песми цврчака
што их откосу скривају
у недрима
Жуљавим рукама
док сањаш
у њиховом загрљају
уз звуке свирале
старога пољара
босом дечаку
поред топољака
док пруже бели
ливадама
што их Морава
росом сипи
чобанчету
од здравља што кипи
боровима пропетим
да облаке